

Landskap: Halland *Upptecknat av:* Harald Nilsson
Härad: Hök *Adress:* Karl XI gatan 23 Lund.
Socken: Knäred *Berättat av:* Edvard Svensson
Uppteckningsår: 1930 - 1935. *Född år:* 1873 i Attarp, Örkelljunga.

66!
B6.

Uppteckningen rör:

Väderlek och väderleksmärken.	S. 1.
Djur som spå väder.	" 2.
Ormar.	" 3.
Göken.	" 4.
Storkar.	" 5.
--	
Maskmjöl som barnpuder.	" 6.
<u>Årshögtiderna.</u>	
Årsgång.	S. 7.
Knutsgubbe.	" 8 - 10.
Påskakärlingar	" 11.
Hur man kan se påskakärlingarna.	" 12.
Hur påskakärlingarna taga smör.	" 13.
När påskakärlingen kröp på gödselhögen.	" 14.
Skjuta påskakäring med silverknapp.	" 15
Han som kastade kniv på påskakärlingen.	" 16.

Skriv endast på denna sida!

35 sid.

Folkdiktning.

- Önnesta präst. S. 17 - 18.
Historien om bildhuggarens vackra hustru. " 19 - 21.
Luffarevisan. " 22 - 24.
Ordspråk. " 25.

Bygdeoriginal och folklivsskildringar.

- Kittes-Pelle. S. 26 - 27.
Tattare Lingren och hans käring. " 28 - 29.
Mårten Gjutare. " 30 - 32.
På Nötja marknad. " 33 - 34.

Tjädern, som sköts vid bloss var en örn. " 35.

Om väderleken.

Man kan se på vintergatan hurdant vädret skall bli under vintern. De ljusa fläckarna äro snökart (snöfläckar); de klara partierna betyda kallt och de mörkt blåa fläckarna tyda på milt väder. Man skall se från norr till söder. Börjar man att se i slutet av augusti - beroende på när den syns tidigast - så kan man se till fram i mars eller april. Mitten på vintergatan, i zenit, betecknar ungefär jultiden. Är vintergatan kort i söder blir det snar vår.

Det blir ombyte på väder, när månskäran "lägger sig", (vänderbåda hornen uppåt). Sådant vädret är efter den första rimfosten, sådant blir det den vintern.

Man kan också bestämma vädret efter "vattenlövringen". Med vattenlövring menas, att när det blir tillräckligt kallt, det fryser på stenarna nere i vattnet, och detta blir tjockt och levrar sig. Varav följer att det stiger. Levrar det sig fort och stiger högt, och det fört sjunker tillbaka igen, blir det flod sex månader efter. Går det sakta blir det långvarigt regn, och för var dag som det levrar sig, blir det en veckas regn.

Är himlen klar (ljus) och bulformig (med vågiga moln), blir det lugnt och klart. Är den blå och bulformig, blir det regn och blåst. Detta gäller för sommaren.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
-1-

5025

Djur som spå väder.

Om hönsen skula när det regnar, blir det snart vackert,
Gå de ute i regnet, blir det mer regn.

Om storkarna gå ute i gyttjan, "å möga se å e svårta",
och inte tvätta sig, blir det regn. Tvätta de sig, så de blir
vita, blir det vackert väder.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-2-

Halland
Väst. id
Kväced m
Lyd 09230-0935

Gydvar Harald Nilsson
Karl XI g 33 Lund
Bef. av Edward Persson
Född 1873 i Attmars
Östergöttinge

Skriv endast på denna sida!

Ormar.

Ormar är till stor nytta, för de suga gift av trädens och växternas rötter. Annars kunde människorna inte gå omkring här, för då blev här gift i jorden ock allting. Ju fler ormar man s slår ihjäl, ju fler får man se. Man kan stanna en orm om man skriker ett visst ord. Då stannar han så att man kan gå fram och taga honom i stjärten.

Man kunde taga en orm och fästa den med en träklyka i marken. Sedan kunde man taga ett ris och "tega" ormen till dess han visade sina fötter. De äro visserligen små, men de finnas in alla fall. Före syndafallet gick ormarna upprätta på bakbenen och stjärten. Det kan man ännu få se om man stämmer möte med en orm, och inte kommer på det bestämda klockslaget. Då reser ormen sig upp, och går på bakbenen och stjärten och växer för varje minut. Och om det inte går att döda ormen, dödar han den, som bestämt möte med honom. Om man kommer på den bestämda tiden kan man lätt döda ormen. När man stämmer möte med en orm, säger man: "Du ska komma dit den och den dan, på den och den tiden, din fan!"

Göken.

När ja bodd i Balseh så va dar sånna darringa bjälkar,
å dar hade en sädesärla byggt sitt bo. Så så ja att dar va
en stor ful som flö did å sen når ja titta ätte, så va dar
en gökunge å di annre ongana va urkastade.

Når göken gal på bar kvist betyder det, att det blir
många oäkta barn.

Norregök -- Sorgegök.

Östergök -- Glädjegök.

Om en hör göken på fastande mage så "dåra" den en.
Göken äter opp sin fostermor första året på efterhösten.
När han galt va han ska blir han duvhök. Året därpå höns-
hök, följande år örn.

Storkar.

Var efterhöst går storkarna i en 8-14 dar å hålla "riksdag". De samlas i en stor flock, och sedan välja de ut en. Sedan ger alla de andra sig på den å hugger ihjäl den. Det skall vara ett offer (tackoffer) som ett minne av offren före Jesu födelse, sa de gamle.

5025

Maskmjöl som barnpuder.

Nöre i min hemort använde di markamjöl te å dösta ungar
mä. Di geck å bösta på läkted, å to mjöled dar. Sin la di ed
i en tunn lase å vira en trå om.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—•—
-6-

Årsgång.

Ola R. i min hemtrakt gick årsgång. Han gick julafton när solen gått ner, till tre kyrkbyar, och tre kyrkor. Så på hemvägen fick han se hur grödan skulle bli de kommande året. Likaså fick han se, vem som skulle dö under året, och vem som skulle gifta sig. Han såg brudfolk komma genom små hål i portarna, och de voro små och smala, men när de kom ut på vägen blevo de stora.

Knutsgubbe.

Knutsgubben gjores i Attarp å så skicka vi den te nabo-byen Tokkarp. De va nor de står Knut i almenacken. De e nu en 45-50 år sin.

Min mobro Majnes (Magnus) i Tokkarp ville vi skolle göra en knutsgubbe, men vi ville ente göra nån i lag mä hanom, for di konne allri tia. Men ja å min bror Ludvig, vi gjöre säl en Knut. Mor va så galem på voss, när vi gjore den, så vi feck smya voss te'd. Ja hade ente gåd å läst då.

Vi gjore Knuden å en enekäpp, som va klövd i ena ännen, så den konne stå bätter. Så vira vi letta halm te ben å dro böxor på halmen. Vi hade ente så gott om ed darhemma så han feck en böxa å ed slags ty, å en å ed anned. Di hade samma slags ty te min mobrorsa. Så to vi letta halm te kropp, å så klär te den. Te hueded to vi osse halm, å så vira vi tyremvor om. Ögonen markte vi ud mä kol, å så satte vi en gammal hatt på en. Sin va han färi. Så skrev vi ud ed pass te'n å dar sto "Mitt namn är Knut Mårtensson, den som mig behåller, han ska heda snåler. Ja ska nör te Örkelljunga gästgivaregår, å ha en tår, män pecken står." Å så la vi passed å en blyanspenna i feckan på gobben, å så skolle vi bära åsta män. Vi bäre'n te min mobrorsa, han som ville vat mä omed. De va om kvällen vi hade en julasmällabössa mä voss, å den hade vi laddad rek-

ted bra å stoppad bra mä papper i. Så geck ja hän å satte Knuten tätt ve dären, å så sköt Ludvig ed skåd, å sin så la vi voss i en enebuska for å se hont de geck. Vi hade ente vätt pappered te forladdningen så de lå å brände på snyen, å nor da komme ud så slöjte da forst illen. Sin så skolle da bjua ing voss, men da hitta engen. Då fenge da syn på Knuten. Forst sloe di sny på en for da trodde de va en människa, men sin såe di va de va, å toe ing en. Så va va häne å lyddes, å di va så glaa ad Knuten. Sin gjore di en letta bätter i ordning, å så geck di män te min näste mobror, som va möllare, å satte den dar. Nor möllaren då kom to han å bjö ing Knuten. Han töckte han behövde ente stå dar å frysa. Nor han då ente svara ble han galen å to en i kragen å skolle slänga ing hanom, men då så han va de va, å slo itu en. Mina kusiner to då ing en å gjore'n i ordning igen, å sin bar di en över åen te en annen mobror ja hade. Di hade gjort en bätter iordning å satt peck på en, å ben bak te så den konne stå for si säl. Sin så bar mobror den te en som hette Annars i Röven. De va i Mattarp. Annars hade nånna påga som han bjö på kaffe å kakor for di skolleforslan viare, for han va gammal. Di bar en te Nils Petter Eljasson i Mattarp. Han forslan te Fłoszult te en di kalla Pettsan. Hon hette Lina å va gift me en som hetta Petter. Gobben va i Amerika. Pettsan forslan te en som hette

Blomman, ättel Blom som vad i krigstjänst. Sin bar di Knuten mellan Blomman å Pettsan hela natten. Till sist ble Pettsan varst, for hon hade en poffert å skåd på dom mä, å så ble Knuten hos Blomman. Men hon orna mä så han kom därifrå å te fjäringsmannen i Fłoszult, Ola Nilsson. Han va ente hemma, nor di kom mä en, for han va på julagille. Nor han kom körande sto Knuten iväjen for hästana, så di stanna. Han ble forbannad å slängden te sian. Hansa käring bjö ed par påga på kaffe å smörgåsa, nor han va borte, å så bar di en längre bort i Fłoszult. Så kom han te ed ställe, dar dom kalla gobben Mamsellen. Mamsellens påga bar ing den i stuau, å fruen ble så rädd, så hon kasta, hon feck en "åskapåg." Nor di sen frågte Mamsellen hor de va mä hansa fru, så sa han: "Inte menen I hon har kas-tat?" Så skolle fjäringsmannen ta reda på vem som sänt ud Knuten. Han va te mobror Majnes å ville tvinga hanom te ad de va han, ätte som di hade samma slags klär, som den hade. Men ha n hade ente gjort ed. Fjäringsmannen töckte di konne behöva klärna te anned, di som va så fattia. Så forsla hen Knuten te en å i Fłoszult å dar dränkte han en. Då hade han vad ude i tre veckor, men han nådde allri te Örkelljunga.

Uppl. 1930-35 av Harald Nilsen
Beträffande Edward Svensson f. 1873 i
Åstorp, Öshellsjunga.

Påskakäringar.

Påskakäringerna ga se åsta te Blåkulle påskraftans kväll, å så ree di på kala, å om mårenen va kalana döa. Men så fondera folk på ä skära en bid å högra öräd på kalen, å så hängde di en påse mä krud å blånnrögelse om halsen på en, så hade ente kåringana makt mä dom. Sin så ha dom borjad å ria på kvasta. De kallas for Blåkulle marknad. Då fornya di dorra förbund for åred.darpå.

Påskakäringana dela ud en leamod (en led av ett finger H.N.) om åred.

Di ska te korkan påskadas måren å fornya dorra trolldom. Di gå baglänges eng, å så spotta di tre gånga.

Då ta di osse nya folkaben. For ente en gång påskakäringana få behålla folkabenen om julafstan, utan di måtte lämna hem dom engan, älla går de galed.

Hur man kan se påskakäringerna.

Når påskakäringerna kärnat smör påskadas måren, gå di
å klä se, å gå te korkan. Då e di liasom annad folk. Men e
dar nån som vill se dom, ska di ta de forställäggded en kylling
har gjort, å lägga i hatten å ha hatten på se, å så ska di
gå vrant korkan tre gånga engan di gå eng. Då så få di se
käringerna. Å di visa se på de vised, ad di ha mjölkabötter
på huded. Men raled glo da, for di veda beske på på di som
se dom.

Dar va en i Örkelljunga, som hette Ola Andersson, som
gjore på de vised å han så en tie - femtan blåkullekäringer
i korkan dar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
-12-

Hur Påskakäringerna taga smör.

Når käringerna kom hem frå Blåkulle påskadas måren, ingan solen geck opp, brukte di kärna smör. Så hade di ed ormasking onge kärnan, å så skreg di: "Så lant som mitt skrig höres, så lant ska min sanke vara." Sin borja da kärna.

Så va dar Sven Tuas Sissla, de va min mormor. Hon talte om ad i hingas ti va dar en käring, som sad näre i Sjöalt ve en bæk påskadas måren, ingan solen va oppe, å kärna smör. Då hade hon vad i Blåkulle forst, å hon va reht negen. Å dar kom en gobbe å så ed. Så sa hon te gobben, för de va en käring han kände, ad om han talte om ed, så de kom ud, så skolle han dö. Å han konne ente tia, uden talte om ed, å han meed rekted döe.

När Påskakäringen kröp på gösselhögen.

Dar va en blåkullekäring, som låg å kröb på gösselhögen, när bonnen skolle släppa ud kregen påskadas måren. Så va dar nabbona som så ed, å sa te hanom, å då vågte han se ente ve å släppa ud kregen. Udan di feck fatt i katten, å den slängde di ud om därähaled, å sin droe di den bagätte dar hon hade kröbed. Men meed rekted döe katten, men kreaturen ble te mat.

Skjuta påskakäring med silverknapp.

Dar va en dar nere i min hemort, som sto å skolle skuda blåkullekäringer en måren. Å han skåd meed rekted nör en, så hon kom rätt på en. Men han lo ente vegå va de va for en, for han va forbjuen å si nåd. Han hade nock fåed betalning å na for han skolle tia.

Han hadelen selverknapp i bössan, som han fåd når han geck te nattvarden.

Di ska bara skuda när di hör ad de viner i loften, så råga di troll mä de samma.

Han som kastade kniven på påskakäringen.

Så va dar en gobbe, som brugte gå å krämma lite. Han fon-
dera på å slänga en kniv på en käring, när hon kom dar. Men
de va en gobbe, som konne litta smått den mä. Å han ble meed
rekted å mä sin kniv, när han slängde'n i loften.

Så geck han å kräma. Åred darpå kom han eng på ed ställe,
dar lå meed rekted hansa kniv på bored, for han hade markt
en. Så sa han: "Han I min kniv?" Så sa hon: "Den feck ja i
låred i fjar, när ja skolle raisa hem." Så han hade råkt na.

Holland
Hotas hal
Knärsd

1920-35

Tipp. Harald Nilsson

5025

Ber Edvard Lovens

Önnesta präst.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-17-

Az 2012

De va en soldat, som hade blett präst, for prästerna
hade gåd åd i kriged. Så for å hålla reda på, när de va sönda,
så gjore han en kåst var da. Å när han då hade 7 kåsta, så va
de sönda. Då skolle han predika, for de va han tvongen te.

Men så en da hade pian ståled en kåst frå en, så han ble
vilse på daana. Å om söndan, när folked geck te korkan, å de
va sammanrengning, lå han å täckte tag. Då sprant han nör,
å skolle rägna kåstana. Så va han bleen sulten, å så to han
ed stöcke brö å dyppete i grydan, dar di hade kogad svinamad.
då brände han se, å så taffte han präkan i grydan. Så to han
opp präkan igen, å la na te sies. Å den va så lorti. Så skol-
le hanita bröbiden, å då va hansa honga te rais å slåg präkan.
så sprant han te korkan mä bröbiden i näven.

När han väl va i korkan, geck han opp på präkstolen, å
så sa han ded: "Dyre åhörare. I dag har jag ingenting att
säga Eder for Guds ord sitter i hongaröven. Men på söndag
skolen I få en annan röv å tuda i. Då ska ja predika för Eder,
så att edra ögon skola rinna som fåra-- på jorden.

Här är så mycken ohelighet bland folket, likasom klock-
arens getter i min kålhave." Så sto han å titta ud å då så
han kålhaven, å så hoppa en ged ing. "Dar smatt en satan! I
skolen icke vara högmodiga, så som mormors gamla höna, utan

5025

I skolen vara såsom min vita märr, som går å gnaver, å biter
å äter, å skiter. Dyre åhörare! Tagen det och läggen det på
Edre hjärtan. Amen."

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
-18-

5025

Historien om bildhuggarens vackra hustru.

De va en gång en bilthuggare, som hogg sånn darninga bildär, som en kan få se ännu här å där. Han hade en så vacker käring, så både prästen å klockaren å orgelnisten da ville åd na. Men hon jämma se for de darringa å hålit ed på halft så da sprong dar allihoba. Så talte hon om ed för sin man å så komme di överens ad di skolle lura dom. Så satte hon möde mä dom en lördakväll, så åkolle da få löv. Så geck han ud å söb letta, å så skolle hon ta emot dom. Hon hade ornat ed så, ad da skolle komma mä en hal timme mellan var å en.

Så kom prästen forst. Då sa hon te`n, ad han inte feck
löv, uden han klädde helt å se. Nor han sin va färi mä de,
så kom klockaren å knabba på doren å skolie ing. Så sa hon:
"Bevars väl, nu kommer min man, hont ska vi nu göra? Dar e
inged annad å göra, än du får ud dar." Å så öppna hon doren
te bilthoggareverkstan, å så slängde hon klärna te sies. Så
skolie han stå dar tes viare. Så kom klockaren, å så skolle
han ihöba mä na. Så va de ju samma historia mä de. Han feck
klä å se han mä, ella feck han ente löv. Å de gjore han for-
stås. Å de va ente te å onnre på, nor hon konne få prästen
te`d. Så knabba orgelnisten på. Så sa hon återigen: "Bevars
nu kommer min man." Så feck han ud i verkstan han mä. Så
geck de på samma vis for orgelnisten. Då knabba gobben på

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ARKIV

-19

Aa 1730

McDonald
Mark
Montgomery
Montreal
(1930-1935)

W.M. Shedd's Wilson
for T. G. M. Ward
Mr. A. E. Reed Director
of the U.S. Fish Commission
Washington D.C. 1873

å då sa hon igen: "Bevars nu kommer min man." Så feck hon ud orgelnisten mä dar, å så kom mannen. Så hade hon kaffed färed, å så satte se bilthoggaren å di han hade mä se, ve bored te å dricka göga.

Sin så skolle da ud å titta på hansa bilder, nor da drocked om letta. Han to ed ljus mä se, å tände, for di skolle konna se dom. Dar va så många bilder så. Så kom da te orgelnisten, å skolle titta på hanom, dar han sto. Då frågte di va de va for en bild. "Jo", sa han, "de e min ljudastage", å så satte han ljused i röven på en. Å han ble ståane stilla, å ljused sto dar å brände.

Sin geck dē hän te hina två bilder å titta på dai. Så frågte dai, va de va fornånnna. Så sa han: "De e Adam å Eva". Så sae da: "De e ju galed, for da ha ju pinna bægge två." Då sa han: "De e ente faled mä de, de ska ja snart ännra." Å så geck han åtta hammaren å mejseln å skolle hogga pinnen å prästen. Men nor han skolle borja å mejsla, så språnt orgelnisten mä ljused i ändan, å di annre ette. Å så lyste orgelnisten dom.

Så om söndan va prästen så dåled klädd, for han miste ju siān klär, Di va dåled klädda allihoba, for di hade vad klädda i de ligaste da hade, Så nor prästen skolle sjonga for altared, så sjong han: "Ja haver varit ude for ed välded

äventyr i natt". Då svarte klockaren:"De har ja mä, ja mä,
ja mä." Å orgelnisten han låd på sitt vis, å de va bara:"Dit-
tele, dittele, dittele da,-dittele, dittele, dittele da."
De va allt han konne si. Å så va de slut mä den historien.
(Ja hörde den, nor ja va helt onger.)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
-21-

Luffarevisan.

1. Å nor ja kom te Kristians stad
dar va livade sälla må ni tro.
Dar va många förfallna stude - enter
å så många förgänkade jä - änter,
å alla va di livade i löj.

2. Ja pänga de har vi, de har vi som sand
å livade så vi då ud.
For vi sypper å vi drècker, å vi le - ever,
vi må på restrasjoner såsom gre - ever,
så länge vi ha pänga i vår pong.

3. Men nor som pängana har röslad sin kos,
si, då måste vi ha ured i gång.
På de feck vi låna åtta kro - oner,
vi säjer å vi skriver åtta kro - oner
sin gånga vi på restrasjon igen.

4. Men nor som ured haver röslad sin kos
si, då måste vi ha böxorne i gång
Sin får vi bära böxer te knä - äna

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-22-

Genom skorna där lyser nu tä - ärna,
men vi e livade sälla må ni tro.

5. Men nor som böxerna har röslad sin kos
då måste vi ha hatten igång.

Vi får väll en hatt ifrå po - oleh,
genom den skiner månen å so - olen,
lilla vännen i stor bataljon.

6. Men nor som hatten har röslad sin kos
då måste vi ha skjortan i gång.

Vi får väl en skjorta på kroppen
den må vara lusiger å lo - oppen
lilla vännen i stor bataljon.

7. - - - - -

Då to hon me i håred å na - acken
hon bullta å slo me i ba - acken,
lilla vännen i stor bataljon.

8. - - - - -

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-23-

5025

kom igen, nor du får mera på - änger
kom igen, ska vi åter bli vä - änner
kom igen, ska du få vila på min arm.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
-24-

Ordspråk.

Han passar te å gå ätte dö'n. - Sades om en som blev
länge borta, när han skulle gå och hämta något. -

Rykted de går mä man, å e de dåled går de före fram.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

— * —
- 25 -

Hälland
SK
Krisjan
1930 - 35

5025

Appd. Harold Nilsson
Böras Djurhus
Född 1873 i Attarp

Tattareliv.

Kittes-Pelle.

Kittes-Pelle va å haltattra rasen. Han å hansa mor, Kitte, di bodde hos en di kalla Pål-Pers-Krisjan i Mörkhult.

Kittes-Pelle va ude å stal å Krisjan hade väl nötta å ed, han mä. Krisjan hade en tös, å så inbillia han Kittes-Pelle ad han skolle ve tösen. Så va de så om juleh, å då ska de ske många underverk iblan.

Så hade Kittes-Pelle söbed letta, å så ville han ha reda på hor de skolle ble, for han ville ha fatt på tösen. Hon geck å gömde se for en. Han hade en sän darrings poffert, da hade å skuda julasmälla mä. Den hade han lånt, så hade han inga hagel utan han hade nöbed å små spig, som han hade te hagel. Så konne han inte träffa tösen, men han kluddra mä så han träffa na inge i rommed, å då fyra han å skotted mod na, å skåd na i brösted så hom bomp. Dar va inged viare mä ed forstås, utan han ladda pofferten igen å skolle skåded na fler gånga. Å de hade han gjort mä om han kommed åd. Men så skicka de bå ette fjäringsmannen. Å så forstås va dar en di kalla Nilla, de va lägerskan, hon boda benbrott å sånt. Da skicka bå ette hinge, di trodde hon skolle komma å boda na. Å så feck hon ing na i ed rom dar, å låste doren. Så han konne ente komma ing dar. Så va hon, Nilla, dar ve fönstred

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

— 26 —

å så öppna hon de, å stodar å språga mä'n. Å så kom fjäringsmannen å stodar bagom å "nysde" mod Nilla, ad hon skollestå å språga män. Så frågte Pelle hont de va mä na, så sa hon de va ente så faled mä na, hon bättra se nock, nor hon feck legged letta. Å så men hon stoddar å språga mä en, så smö fjäringsmannen -Ola Nilsson i Florshult - se bagom en, å så hade han en käpp å ga en på armen så pistolen flö sin väj. Sin toe da å forslan te Ängelholm. De va juladas måren de hände nor mor geck te korkan. Å nor hon kom hemigen frå korkan så läe tösen dar å va dö.

Så sad han i häkted en ti, han feck tre år, å så nor han då kom ud, så bodde han en ti hos ed frontimmer, som hade en jorhytta. Å så ble hon sjuk, hon feck ont i magen, å så skolle han bodad. Så to han litta ringesod å lo na få. Men de stoppa for skarpt, så hon strög. Sin måtte han ta te ålderdomshemmed i Örkelljunga.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-27-

Tattaren Lingren och hans käring.

I Lilla Mattarp, de legger engte Attarp, va dar en, som hette Tyre. Hon va gefter mä en som hette Lingren, å de va en rekti spion. De va osse tattare. Hon hade liasom Mårten Gjutares käring hålt se te annra, engan hon gefte se. Så lå han en hel vinter å fondera. Sin reste han opp te Stockholm å skyla kongen for, ad han hade gjort ed barn mä hansa käring. Kongen bjudde Lingren 2000 kroner, men han ville ha tre. Då behålt kongen en i forvar, å så skrev han nör te prästen å skolle ha reda på vecked åratal da va gefta, å hor många barn da hade. Så feck ju kongen reda på, vecked åratal de va, å ad da hade enga barn. Då feck Lingren häkte en ti naturletvis. Han va borte en tie tål år. Men så kom dar brev te hinge, Tyre, om hon ville gå i ansvar for en, så skolle hon få hem en. Men de gjore hon ente, for da hade ente left så gott i-hoba. Så måtte han ble borte. Så va dar en mobro te me, som hette Gustav Svensson, å han hörde ätte mä Tyre, var han va. Men hon saed ente. Då lo han sätta i Allmänna Tidningar å så feck han reda på var han va. Så löste han need rekted ud en, men de geck i tösthed, så han lo alri vegå ed for nåen. Naturletvis feck mobro en del å Lingren, nor han kom hem, for han lanna te dar. Å Charlotta, de va mobros käring, hade fåed ed gullur åen. Lite engan han va kommen hem, va dar flere ur-

magare, som blee bestolna på hela dorra urmageri. Å hont han borede åd ella ente, så finge da arva många tusen kroner étten. Nor han kom hem, så va han hemma bara en liten ti, så döe han å forstopning. Å så feck ju släjten arved. Han hade en massa reverser å töj, men dar va många, som da ente toe ud pånga på. Å så hade han flere kofferta fulla mä ur, som Tyre hade å sälja, sin han va dö. Ja mings ed så gott, for ja va påg då, å till å me köpte en klocka.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

-29-

Mårten Gjutare.

Mårten gjutare bodde i Attarp. De e nock en 50 år sin han döe, for ja va en tol, trettan år. Han va ikring å hydda ringklockor å sådant te körkorna. Han hade nock vaed mä om å gjuta klocker osse, kan en vedta, å darfor kalla di en Mårten Gjutare. Han konne legga borte halåravis. Nor han va hemma sad han på sin verksta å gjore små blecklamper - de va di förste lamporna, di hade ette stickeblåsen - å löjter å sånt. Bara han feck bra mä fylle, sad han dar å bösta på. Å han arbeda både sönder å månder. Han va å sän darringsa halattra ras. Hansa käring hette Stava. Hon bodde dar i ed hus, sin han va dö. Hon hade vad ude å vad lägerhora, å hon hade hatt samlag mä kongen.

Mårten å skoleläraren i Tokkarp han hette Borg, brukte å drecka ihoba. Så en da, mina bröra va i skolan då, så va di rätt så fulla bægge två, men skoleläraren, han hållt skola ändå. Så skolie barnen visa ud Judèn på kartan. Då ville Mårten osse visa ud ed, å så pajte han mä fengrana å sa te läraren: "Tro du inte ja kan pega ud Judèn?" Då ga läraren en på knogana mä käppen. Men va da hade drocked élla ente, så ble da de sista dreckaned. Dar hade naturlitvis vad geft i fyllled. For nor Mårten kom hem, så feck han lägga se, å så lå han en da elie två, ja kan ente så noga si vecked, å sin

döe han.

Så begravde da ~~hem~~^{en} forstås. Å sin så va dar sånt rasane spöge. De bösta å levde te'ed om nätterna i hansa verksta. Å dar va di, som mötte hela hansa ligfär på väjen, å di kände igen folked, som va mä.

Så va dar en spm hette Kal. Han bodde i Svinstorp i Örkelljunga socken. Han brugte å syppa så rasane han mä. Å så en kväll va han ude å körde. Han hade två hästa å köra mä, å så va han så rasane full så. Han skolle köra hem, å mōrt va de som joren. Han hade enged tänt, for dar va ente många, som hade tänt for. Så kom dar em körare å va före. De va en meed fin skjuss, å han hade två lantärner te å ljusa, så Kal i Svinstorp fåck sajt å köra, han mä. Nor da då feck kört en liden bid, så stanna skjussed som va fören, så Kal konne ente köra fram. Då borja han å svarja å leva te'ed, for han ble ju galen, for han ente konne komma forbi. Då slöjtes tänten mä desamma, å så va dar engenting annad än Mårten Gjutare. Han hade alltfi agt på fina skjussa, for han va höjt agtagd, nor han va ude å gjore ve klockor. Sin tala ju Kal mä spögded. Å så full som han va, så ble han rent nökter mä desamma, å så körde han te nabboställed. Dar satte han ing hästana å to logi for natten. Sin måronen darpå la han hästana stå dar å geck å tala mä körkeharren, som Mårten Gjutare ha-

de befallt en te. Men dar va engen, som feck reda på, va de va. For sånna hemliheder, di ska forbli i morker. Men sin så spöga ente Mårten Gjutare mar. Han spöga, for de va nåed, han ville uppenbara.

Så va dar en, som hette Janne - Eljasson, han bodde mä i Tokkarp. De va en redi spion, å han va ongkar. Så behaga han gå did te Mårtens hus å spöga han mä. Så hade han skåred ud ögon, näsa å mong i en gammal kaffekel å så satte han i ed rött paper i kaffekelen å så ställde han en lampa inne i kelen å den tände han. Så geck han did, nor de va meed mörkt å så va dar en gammal dalaklocka, som sto dar ude å va kasserrader, å så kröb han ing i den. De va en lidet kar den därin ^{Janne}. Så sto han å dingla dar i klocke fodraled en gång, nor Mårtens Stava kom ud. Å hor han dingla å ente, så trilla klockan ikull å den hållt på trilla rätt på Stava. Sin ga han se ing i verkstan å ga se te å smi dar å bösta. Sin så vira han ed vitt lagen om se, å nor han så hade vadé lett i verkstan, så ga han se ing i stuan, dar hon lå^d. Sin lötte han i sängen, dar hon lå^d, å så ga han se på na å neb na, så hon va bå^d gul å blå. Sin ble hon så lett ve' ^{ed}, så hon sålde hused. Han, Janne, spöga for annra, for ad da skolle få köba hused billed.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

-32-

På Nötja marknad.

Ja ved du, ja va på Nötja markad en gång leane mä en ko. Å nör ja lämnad koen, så geck ja dar ront ikring å titta förstås. Så va dar ju ente viare mä ed, men dar va sånna darringa kommediantare. Da hade sad opp ed tält å dar sto en pajas utanför å skreg på folk, ad da skolle gå ing. Så geck ja dar omkring tälted å då lå dar en påg, han va väl en tol, trettan år, å bloed de formlien skotta å skalien på en. Han hade förstås inga penga så han konne gå ing, å så hade han ståed å glott igönom en spricka i tälted, å så hade kommediantarna sladen i hoded mä en stage. // Så va dar ed par påga å så frågte ja dom, om da vesste vem de va. Så sa da: "De e vår bror". Då sa ja: "Ta'n pågen, å ta'n ongan en, så ska ja samla folked, så ska vi raffla dom." For ja va ju allti gla for å slåss nor ja va ong. // Så geck ja hän te nånna dar sto, å sa: "Titta sicked da ha# gjort ve pågen, bloed de formlien skotta å en. Hjälp te, så ska vi pryla dom." Å så sa: "Bara gåén hän dar te vanana å ta'n mallastaga, så ska ni ställa jär här ve ingången, så da ente komma åd å slå frivolter, for då e vi lurta." Å folk komma springane å frågte, va dar sto på. Å ja sa: "Bara ta'n mallastaga å ställen jär här, for slå da frivolter så e vi sålda." Å da ställde se precis som ja sa, å di stoe i flera le, å ja va liasom en kong for dom allihob.

Så kom dar en ud å tälted å skolle skriga ing folked. Så sa ja te`n:" Titta va ni har gjort mä pågen. Villen I ente gi jär härifrå, så skå vi slå ihjel jär." Men han brydde se ente omed. Då geck ja fram å sparkan i ännen, så han flöj lant ing i tälted. Å så skreg ja te folked:" Borja nu å slå på tälted, bara rygen på", å så lötte ja opp min stage å skolle kleppa te. Men ja to stagen for lant tebaga, så ja slo en i hoded, som va bagan om, då sa han:" Människa, va ta`n i er te? Va, e detta for väsen?" Så sa ja:"Spreng å ta en malla-stage, for da ha slad ihjel en påg". Då sa han:"Vet du inte vem ja e?" - "Nä", sa ja,"men de gör ingenteng, bara spring å ta en stage". - "Jo, ja e länsmannen", sa han. - Ja sa: "De gör väl ingenteng, titta på pågen, hor bloed skottar å en". Så sa han:"Vem har ställt detta, vem står för ed?" Då svarte folked, ad vi sto for ed allihoba. Å så röge vi på tälted, å vi sloe å sparka, å reve å skåre, så de dröjde ente fem minutter, te hela tälted lå näre på joren. Å kommedian-tarna, da spronge å skrege som for lived. Ja, de vill si vi va nock en fira, femhonnra man te sist, å så va dar fem kom-mediantare.

Å sin ära da me varre än en kong, å alla ville da bju-da på me. Men di va så rädda så di hade stängt gäsjivaregå-ren, så vi fenge ente så meed som en bir en gång.

Halland
Hök
Rnared
Mjölby 1930-35

Mjölby 1930-35
5025
Mynd av Stenall Nilsson
Ver av Edv. Grusén
Född 1873 i Alingsås
Fräkälljunga

Tjädern, som sköts vid bloss, var en örn.

Pål Bengtsson på Lärkagoss å hansa bror Ola hade sett en tjäder, å den skolle di skuda ve blås. Ola skolle skuda, å Pål skolle blåsa.

De forsta skåded to ente. Så skåd han ed skåd te, å då bomp han. Så skolle han ta tjädern. Å han hade skingpälserocken på se, men tjädern satte klörna gönom rocken å i låred på'n, å hina i träed. Sin feck di skåra klörna å låred påen, får han skolle ble fri. De va en örn den dar tjädern.

- Sånt geck de te, å jaga då for tien.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-35-